

Hirret huutavat

Saarna Akaan kirkon 200-vuotisjuhlan messussa 3.12.2017

Evankeliumi Luukas 19: 28-40

Jeesus lähti toisten edellä nousemaan Jerusalemiin vievää tietä. Kun hän oli tulossa Öljymäeksi kutsutulle vuorelle ja oli jo lähellä Betfagea ja Betaniaa, hän lähetti edeltä kaksi opetuslastaan ja sanoi: ”Menkää tuolla näkyvään kylään. Kun tulette sinne, te näette kiinni sidotun aasinvarsan, jonka selässä ei kukaan vielä ole istunut. Ottakaa se siitä ja tuokaa tänne. Jos joku kysyy, miksi te otatte sen, vastatkaa, että Herra tarvitsee sitä.”

Miehet lähtivät ja havaitsivat kaiken olevan niin kuin Jeesus oli heille sanonut. Kun he olivat irrottamassa varsaa, sen omistajat kysyivät: ”Miksi te viette varsan?” He vastasivat: ”Herra tarvitsee sitä.” He toivat varsan Jeesukselle, heittivät vaatteitaan sen selkään ja auttoivat Jeesuksen ratsaille. Kun hän sitten ratsasti, opetuslapset levittivät vaatteitaan tielle.

Jeesuksen lähestyessä sitä paikkaa, mistä tie laskeutuu Öljymäen rinnettä alas, koko opetuslasten joukko alkoi riemuissaan suureen ääneen ylistää Jumalaa kaikista niistä voimateoista, jotka he olivat nähneet. He huusivat:

- Siunattu hän, kuningas,
joka tulee Herran nimessä!
Taivaassa rauha,
kunnia korkeuksissa!

Muutamit fariseukset sanoivat väkijoukon keskeltä Jeesukselle: ”Opettaja, kiellä opetuslapsiasi!” Mutta Jeesus vastasi: ”Minä sanon teille: jos he olisivat vaiti, niin kivet huutaisivat.”

Jos Jumalan lapset olisivat vaiti, niin kivet huutaisivat. Jos elävät olennot eivät huutaisi Jumalaa avuksi, sitä tekisivät elottomat. Kivetkin mykällä olemassa olollaan todistavat Jumalasta. Kaikki luotu huutaa jotain Luojastaan. Kaikki kertoo Jumalasta sille, jolla on korvat kuulla, silmät nähdä tai ainakin sydän uskoa. Mikään ei ole merkityksetöntä eikä vailla voimaa kertoa jotain Jumalasta.

Mutta ehkäpä Jeesus tarkoittikin, että jos ihmiset lakkaisivat rukoilemasta, jos he Jumalan unohtaisivat tai jos heidät jostain syystä vaiennettaisiin, niin silloinkin luomakunta jatkaisi rukoustaan ja huutaisi edelleen Luojaansa ja ylläpitäjänsä?

Jos vaikkapa Jerusalemiin ratsastava Jeesus vangittaisiin, jos hänet vaikkapa tuomittaisiin, ruoskittaisiin ja surmattaisiin, ja hänen opetuslapsensa peloissaan vaikenisivat, piiloutuisivat ovien taakse tai pakenisivat kaupungista – niin silloinkaan Jumala ei heitä unohtaisi, vaan silloinkin kadut ja kivet jatkaisivat avunhuutoaan, mutta nyt tuomioksi heidän vainoojilleen. Kristuksen seurakunta

ei ole ihmisten perustama yhdistys, joka vahvistuu tai heikkenee sen mukaan, miten ihmiset toimivat. Se on Kristuksen perustama ja pysyy voimassa.

Rakkaat akaalaiset. Tämä kirkko on ollut teidän hengellisenä kotinanne 200 vuotta. Te olette käyneet täällä monissa elämänne vaiheissa, kuka varhaisemmin, kuka myöhemmin. Kuinka moni teistä muistaa käyneensä täällä kirkossa ensimmäistä kertaa enemmän kuin 50 vuotta sitten? Nostakaapa kättä. Tietääkö joku tulleensa kastetuksi täällä kirkossa? Kuka on päässyt ripille täällä? Kuinka moni on vihitty avioliittoon täällä? En sentään tohdi kysyä, kuka on tullut hautaan siunatuksi täällä. Ei mennä asioiden edelle!

Tässä kirkossa on kaksisataa vuotta luettu adventin evankeliumia, tutuista tutuinta kertomusta aasilla ratsastavasta kuninkaasta ja hänelle Hoosiannaa huutavista ja palmunoksilla huiskuttavista kaupunkilaisista. Tässä kaupungissa – ja jo kauan ennen kuin tästä tuli kaupunki, ja jo vuosisatoja ennen kuin juuri tätä kirkkoa oli rakennettu – täällä luettiin samaa kertomusta. Oikeastaan voidaan sanoa, että kaikista evankeliumien kertomuksista useimmin lienee luettu juuri tätä, koska se tulee vastaan kaksi kertaa vuodessa, niin ensimmäisenä adventtisunnuntaina kuin palmusunnuntaina.

Niinpä tässä Akaan kirkossa lienee luettu ei 200 vaan peräti 400 kertaa sama kertomus aasilla ratsastavasta Jeesuksesta. Eikä loppua vielä näy. Miten näkyisikään, kun juuri tällaista tarkoitusta varten kirkko aikoinaan rakennettiin: että täällä pyhästä pyhään ja vuodesta vuoteen kerrattaisiin Jumalan suuria tekoja. Niin monesti on täällä jo Jumalaa rukoiltu, että varmaan on seiniinkin jotain tarttunut. Jos täällä seurakunta jostain syystä hiljenisi, niin kyllä jo hirret huutaisivat!

Kun tämä kirkko rakennettiin, oli valtakunnassa voimassa kuninkaallinen käsky rakentaa kirkot kivistä. Näin ne kestäisivät tulta ja säätä. Akaan vanha kirkko olikin jo niin laho, että sen pelättiin sortuvan. Se oli myös käynyt liian pieneksi. Vanha kirkko oli niin pieni, että se mahtuisi hyvin tänne uuteen kirkkoon sisälle, ehkäpä kaksikin kertaa, jos neliöt hyvin käytettäisiin. Mutta rakentaminen kivistä oli kallista, ja monen anomuksen jälkeen lupa hirrestä rakentamiseen heltisi. Ehkä siihen vaikutti, että prosessin aikana oli Suomi joutunut sotaan, jonka tuloksena maa liitettiin autonomisena suuriruhtinaskuntana Venäjään. Uudet hallintoelimet antoivat uuden päätöksen.

Hanketta oli pitkittänyt myös riita kirkon paikasta. Täkäläisten mielestä se tuli rakentaa lähelle entisen kirkon paikkaa, kun taas kylmäkoskelaisten mielestä se piti rakentaa keskemälle pitäjää. Heidän valituskirjeessään todettiin hyvin modernilla tavalla, että ”seurakunnan papit vastustavat kirkon rakentamista uuteen paikkaan, mutta kirkko ei ole pappeja varten vaan papit kirkon vuoksi. Ei ole katsottava papiston vaan seurakunnan etuja.” Toijalan kylä kuitenkin voitti kilvan paikasta.

Rakentaminen toteutettiin pitäjän miesten työvelvollisuutena, kukin vuorollaan, sakon uhalla. Rakennuspaikallakin vallitsi kuri ja järjestys. Säännöissä kiellettiin työmaalla kiroilu, tappelu, juovuksissa olo ja tupakoiminenkin. Nythän tällaista käyttäytymistä edellytetään itsestään selvästi jo jokaisella työpaikalla! Kuka voisi väittää, että kirkko on ajastaan jäljessä?

Kirkon suunnitelmista vastasi Carlo Bassi, alkuaan Italiasta Ruotsin kautta Suomeen asettunut arkkitehti. Bassin kynästä on lähtöisin useita kirkkoja Suomessa, muun muassa Tampereen Keskustorin Vanha kirkko. Kaikille Bassin kirkoille on tyypillistä muoto: ne ovat ristikirkoja. Sellaisia oli toki rakennettu jo ennen hänen aikaansa, ja Bassi peri Suomessa tyylin talonpoikaisilta kirkonrakentajilta. Voidaan sanoa, että hän kruunun intentendenttinä säilytti ja auktorisoi

perinteisten suomalaisten kirkonrakentajien kirvesmiestaidon laatiessaan tarkat laskelmat ja piirustukset tällaisille ristikirkoille.

Risti kirkon muotona kertoo kuitenkin muustakin kuin vain arkkitehtonisesta mieltymyksestä. Se kertoo ensinnäkin siitä, että kirkko on rakennettu Kristuksen ristin varaan. Kristillinen seurakunta on olemassa, koska Kristus, kirkon Herra, on antanut itsensä uhriksi ristin kuolemaan sovittaakseen maailman synnit pyhän Jumalan kanssa. Hirret huutavat Kristuksen rististä.

Toiseksi risti kertoo, että myös Kristuksen seuraajien tienä on seurata ristin miestä. Hän ei johdata omiaan maailman valtaistuimille, ei suuriksi ja mahtaviksi vaan pieniksi ja heikoiksi. Kristus ei ole ylvästelevä kuningas, joka saapuu kaupunkiinsa korskealla sotaratsulla. Hän ei nouse kultaiselle valtaistuimelle jakamaan alamaisilleen kovia käskyjä.

Hän on kuningas, joka saapuu pienellä ratsulla, aasin varsalla. Hän astuu valtaan ihmisten sydämissä, ottaa heidän elämänsä haltuunsa tulella heidän tasolleen, heidän veljekseen ja puolustajakseen. Hän hallitsee antautumalla itse vähäiseksi ja antamalla itsensä niiden pilkattavaksi, joiden mielestä tarvittaisiin aivan toisenlaisia kuninkaita, verrattomasti väkevämpiä ja päättäväisempiä messiaita, jotka näyttävät mitä kuuluu ja kuka kääntää. Eikä Kristus korota seuraajiaan mahtaviksi eikä ylväiksi, vaan hän tekee heistä kaikkien muiden palvelijoita.

Adventtina luetaan nykyään sama kertomus vuorovuosin Matteuksen, Markuksen ja Luukkaan evankeliumeista. Tänäkin kuullussa Luukkaan versiossa oli eräs yhden sanan mittainen yksityiskohta, jossa se eroaa muista ja jonka ehkä tarkkaavaisimmat huomasivat – sitä turhaan odotettuaan: siinä nimittäin ei esiintynyt sanaa Hoosianna! Siinä eivät Jeesusta saattavat opetuslapset ja häntä vastaanottavat kaupunkilaiset puhjonneet huutamaan tuota muissa evankeliumeissa säilytettyä arameankielistä avunpyyntöä. Mutta toki tässäkin sama ajatus oli kuultavissa. Tässäkin oli pohjimmiltaan sama rukous, sama huuto, sama avunpyyntö Jumalalle: Auta meitä, sinä Jumalan siunaama!

Jeesusta seuranneet ihmiset olivat jo nähneet voimallisia tekoja, ja niistä he nyt ylistivät Jumalaa. He uskoivat, että nyt tämä mies toteuttaa Jumalan tahdon ratsastaessaan pyhään kaupunkiin. Jos jotain oli pääteltävissä hänen opetuksistaan ja teoistaan, niin se, että nyt aika muuttuu, vanha murtuu ja uutta tulee tilalle. Nyt koittaa oikeus, rauha ja hyvinvointi.

Suuret odotukset perustuivat siihen, mitä hyvää, totta ja oikeaa oli nähty ja kuultu. Suoranaiset messiaaniset odotukset kohdistuivat nyt Jeesukseen: hän olisi Jumalan lähettämä sotarikuningas, joka antaisi sen, mihin muut eivät ole kyenneet.

Miten kovin inhimillistä onkaan odottaa johtajilta suuria! Meilläkin edessä olevissa niin presidentin kuin arkkitehtien vaaleissa käydään jo nyt samanlaista keskustelua. Odotetaan, että saataisiin johtaja, joka selvästi arvioi, minne pitää mennä ja miten tulevaisuudesta otetaan nyt tarvittava ote. Vaaleihin valmistaudutaan etsien, kuka olisi se, joka tulee Jumalan tahdosta ja jonka kautta Jumala tulee tekemään suuria tekoja rauhan, oikeudenmukaisuuden, vakauden, turvallisuuden ja yhteisvastuullisuuden vahvistamiseksi. Mutta usein odotukset osoittautuvat ylivoimaisiksi; valittu ei olekaan jumalallinen messias, eikä häntä sellaiseksi pidä kenenkään kuvitella. Häneltä ei voi odottaa sitä, mitä taivaallinen Kuningas voi antaa.

Luukkaan evankeliumissa kuningas tuottaa rauhan, ei ainoastaan maassa vaan jopa taivaassa! Hänelle osoitettu huuto ”taivaassa rauha, kunnia korkeuksissa” kuulostaa tutulta. Samaa lauloivat jouluyönä enkelit paimenten kuulla: ”kunnia Jumalalle korkeudessa, maassa rauha ihmisillä”. Se oli ylistyslaulu tosi Kuninkaalle. Ei ole muista kuninkaista taivaallisen rauhan tuojaksi; tyranneiksi ja rauhaan omilla ehdoillaan pakottajiksi sekä maanpäällisen taivaan tavoittelijoiksi heistä kyllä voi olla. Mutta koska ei ole itsestään selvää, antavatko tällaiset valtiat kunniaa Jumalalle, voiko heiltä odottaa rauhaa maankaan päälle?

Helppo on huutaa eläköötä vahvoille johtajille, mutta harvinaista on hurrata aasilla ratsastavalle ja ristille kulkevalle. Monet arvostavat voimakasta, tehokasta ja jopa röyhkeää, ainakin sellaista, joka lupaa paljon etuja. Vain harvat arvostavat sellaista, joka on menossa kärsimään ja joka ei lupaa menestystä. Sitä eivät Jeesuksen opetuslapsetkaan vielä tienneet omasta mestaristaan. Sen tiesi vain Jeesus itse; hänelle Jerusalemiin ratsastaminen merkitsi vapaaehtoista antautumista. Enää hän ei voinut kääntyä pois, tapahtumat rullaisivat omalla painollaan kohti vääjäämätöntä loppuaan. Mutta vielä ei sitä nähty, ja niinpä Herralle vielä hurrataan, vaikka hänen ratsunsa jo viittaa siihen, että tämä kuningas hallitsee heikkoudella ja toisten hyväksi itsensä antamisella.

Kun tämä kirkko täytti sata vuotta, elettiin levottomissa tunnelmissa. Euroopassa riehui maailmansota, ja emämaa Venäjä oli toistuvien vallankumousten kynsissä. Suomessa oli poliittista kärjistymistä vastakkainasetteluun, jota sodan tuottama puute ja epävarmuus pahensivat kohti keskinäistä räjähdystä. Kansallinen itsenäisyys oli vasta rohkeana hankkeena käsillä. Uskallettiinko silti luottaa tulevaisuuteen, vaikka ei nähty, mitä siellä voi olla? Tänään olomme ovat rauhalliset, elämme vapaana ja itsenäisenä maana, jonka elintaso ja koulutustaso ovat kohonneet korkealle. Tulevaisuus näyttää olevan täynnä mahdollisuuksia.

Mutta edelleen tämän kirkon hirret huutavat. Ne muistuttavat edelleen Jumalan suurista teoista. Ne edelleen kutsuvat kuulemaan Jumalan sanaa, laulamaan ylistystä Jumalalle sekä tuomaan elämän tarpeen rukouksessa hänen kuultavakseen. Ne edelleen sulkevat suojiinsa ne, jotka tänne tulevat kohtaamaan Herraa Jeesusta Kristusta. Emme tiedä, mitä tulevat vuodet tai vuosisadat tuovat mukanaan. Mutta Akaan seurakunta voi luottavaisin mielin käydä tulevaisuuteen, sillä Kristus jatkaa läsnäoloaan seurakuntansa keskellä. Hän on siellä, missä hänen nimeensä kokoonnutaan, missä hänen sanaansa saarnataan ja missä hänen ruumiinsa ja verensä sakramentti nautitaan. Siellä hän jakaa armoaan, synnyttäen uskoa, toivoa ja rakkautta. Sellaiset voivat viedä niin yksilöitä kuin kokonaisia kansoja kohti hyvää tulevaisuutta.

Nouskaamme tunnustamaan yhteinen kristillinen uskomme.